

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 239.791 van 7 november 2017
in de zaak A. 215.774/X-16.223.**

In zake : XXXX
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Philippe Vande Castele
 kantoor houdend te 2900 Schoten
 Klamperdreef 7
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

 het VLAAMSE GEWEST
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Paul Aerts
 kantoor houdend te 9000 Gent
 Coupure 5
 bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partij :

 de NV VAN PUBLIEK RECHT BEHEERSMAATSCHAPPIJ
 ANTWERPEN MOBIEL
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Jan Bouckaert, Pieter Vandenheede, Bastiaan
 Schelstraete en Emma Holleman
 kantoor houdend te 1000 Brussel
 Loksumstraat 25
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 7 mei 2015, strekt tot de
nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse regering van 20 maart 2015 tot
definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
“Oosterweelverbinding – wijziging”.

In zijn memorie van wederantwoord vraagt de verzoeker bijkomend de vernietiging van de beslissing van de Vlaamse regering van 27 februari 2015 om de termijn voor de definitieve vaststelling van het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding – wijziging” te verlengen met zestig dagen.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De NV Publiek recht Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 8 september 2015. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur Wouter De Cock heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij, de tussenkomende partij en verzoeker hebben een laatste memorie ingediend.

Auditeur Wouter De Cock heeft een aanvullend verslag opgesteld, grond van artikel 14, § 3 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 20 oktober 2017.

Staatsraad Stephan De Taeye heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Philippe Vande Casteele, die verschijnt voor verzoeker, advocaat Paul Aerts, die verschijnt voor de verwerende partij, en advocaten Jan Bouckaert en Bastiaan Schelstraete, die verschijnen voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur Wouter De Cock heeft een met dit arrest andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Naar aanleiding van vastgestelde mobiliteitsproblemen op de ring rond Antwerpen wordt in 1997 gestart met de opmaak van een Masterplan Mobiliteit Antwerpen.

Dit plan omvat onder meer de sluiting van de kleine ring (de zogenaamde Oosterweelverbinding), de optimalisatie van de Singel, de herinrichting van een aantal gewestwegen, een aantal stedelijke openbare vervoersprojecten en enkele optimalisatieprojecten voor het waterwegentransport.

3.2. In 1999 geeft de afdeling Wegen en Verkeer Antwerpen de opdracht om 7 varianten voor het sluiten van de kleine ring te bestuderen. De resultaten van deze haalbaarheidsstudie “Sluiten van de R1 kleine ring” worden neergeschreven in het eindrapport van mei 2000.

3.3. Op 15 december 2000 keurt de Vlaamse regering het Masterplan Antwerpen goed.

3.4. Om de realisatie van het Masterplan, waarvan de Oosterweelverbinding het belangrijkste project uitmaakt, mogelijk te maken,

dient het geldende gewestplan te worden gewijzigd. Er wordt beslist tot de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

3.5. Van 2003 tot 2005 wordt het Masterplan Antwerpen onderworpen aan een milieueffectrapportage. In de richtlijnen voor het opmaken van het planmilieueffectrapport (plan-MER) Masterplan Antwerpen, zoals vastgelegd op 21 november 2003, wordt gevraagd een tunnelvariant te onderzoeken. Binnen het onderzoek in het kader van het plan-MER worden 7 varianten voor de linker Scheldeoever en 2 varianten voor de rechter Scheldeoever onderzocht.

3.6. Op 26 april 2005 wordt door het studiebureau Horvat & Partners een bijkomend studierapport, “Second opinion ondergrondse alternatieven voor Oosterweelverbinding” afgeleverd. Deze studie werd opgemaakt op vraag van de stad Antwerpen en had als hoofddoelstelling het beantwoorden van de vragen of een ondergrondse oplossing technisch en vanuit veiligheidsoogpunt mogelijk is, en wat het kostenprofiel is van een dergelijke ondergrondse oplossing.

3.7. Op 30 mei 2005 keurt de dienst Milieueffectrapportage (dienst Mer) het plan-MER goed.

3.8. Bij besluit van de Vlaamse regering van 16 september 2005 wordt het ontwerp van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Oosterweelverbinding” voorlopig vastgesteld, om vervolgens bij besluit van de Vlaamse regering van 16 juni 2006 definitief te worden vastgesteld (hierna: het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding”).

3.9. De verzoeker woont sinds 10 februari 1983 op de linker Scheldeoever, in de nabijheid van het Sint-Annabos.

Verzoekers perceel ligt buiten het beheersingsgebied van het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding”, het Sint-Annabos ligt erbinnen. Dit

Sint-Annabos krijgt ingevolge het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding” de grondbestemming “groengebied” (artikel 4), met als overdruk “werfzone” (artikel 5). Voorheen was deze zone overeenkomstig het bij koninklijk besluit van 3 oktober 1979 vastgesteld gewestplan Antwerpen overwegend gelegen in natuurgebied met enkele percelen die als dagrecreatie zijn aangeduid.

3.9.1. Artikel 4 “groengebied” van de stedenbouwkundige voorschriften van het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding” luidt:

“Het gebied is bestemd als groengebied.

Binnen dit groengebied zijn parkbeheer en -ontwikkeling, landschapsbeheer en

-ontwikkeling, natuurbeheer en -ontwikkeling, bosbeheer en -ontwikkeling, waterbeheer, zachte laagdynamische recreatie en socio-cultureel medegebruik nevensgeschikte functies. Werken, handelingen en wijzigingen die nodig of nuttig zijn voor de verschillende nevensgeschikte functies zijn toegelaten voor zover de ruimtelijke samenhang in het gebied, de historische, horticulturele, landschappelijke en natuurlijke waarden in het gebied bewaard blijven en de sociale functie niet geschaad wordt. Behoudens verdere bepalingen zijn alle vormen van bebouwing of constructies uitgesloten. Volgende werken, handelingen en wijzigingen zijn eveneens toegelaten:

1° het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur gericht op het al dan niet toegankelijk maken van het gebied voor natuur- en milieueducatie, recreatie en socio-cultureel medegebruik, waaronder het aanleggen, inrichten of uitrusten van paden voor niet-gemotoriseerd verkeer en sanitaire gebouwen of schuilplaatsen,

van één bouwlaag, met een oppervlakte van ten hoogste 100 m², met uitsluiting van elke verblijfsaccommodatie. De sanitaire gebouwen en schuilplaatsen dienen aan te sluiten op de bestaande bebouwing ter hoogte van de Charles De Costerlaan. Er mag geen bijkomende wegnis voor gemotoriseerd verkeer worden aangelegd om deze sanitaire gebouwen en schuilplaatsen te ontsluiten;

2° het herstellen, heraanleggen of verplaatsen van bestaande openbare wegen en nutsleidingen;

3° het aanleggen of uitrusten van een parkeerruimte van maximum 400 m² ten behoeve van de recreatieve voorzieningen. Deze parkeerruimte moet worden uitgevoerd in waterdoorlatende materialen, moet geïntegreerd worden in het landschap en dient aan te sluiten op de Charles De Costerlaan;

4° werken, handelingen en wijzigingen voor de aanleg, het onderhoud, het beheer en de exploitatie van het bestaande pompstation en collectoren. Bovengrondse constructies, uitbreidingen van het bestaande pompstation en de aanleg van verhardingen zijn toegelaten in functie van het onderhoud, het beheer en de exploitatie van het pompstation en collectoren;

5° werken, handelingen en wijzigingen in functie van de optimalisatie van de waterhuishouding, het beheersen van de waterproblematiek en het voorkomen van wateroverlast toegelaten voor zover de technieken van de natuurtechnische milieubouw gehanteerd worden.”

3.9.2. Artikel 5 “werfzone” van de stedenbouwkundige voorschriften van het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding” omvat de artikelen 5.1 en 5.2.

Artikel 5.1 luidt:

“5.1. Werfzones zijn tijdelijk

- gedurende de aanleg van de wegeninfrastructuur
- bestemd voor de inrichting, de voorbereiding en de realisatie van alle noodzakelijke werken in het kader van de aanleg van de wegeninfrastructuur, evenals de stockage van materialen, grondstoffen en tijdelijke grondoverschotten en de werfuitrusting voor het personeel.

In dit gebied zijn gedurende de aanleg van de wegeninfrastructuur alle werken, handelingen en wijzigingen voor de inrichting, de exploitatie en de beveiliging van de werfzones toegelaten.

Na de realisatie van de (ongelijkvloerse) wegeninfrastructuur, is de in grondkleur aangegeven bestemming van de bestaande verordenende plannen van aanleg, de ruimtelijke uitvoeringsplannen of het onderhavig ruimtelijk uitvoeringsplan van toepassing en kunnen de nodige werken en maatregelen uitgevoerd worden om deze grondbestemming te realiseren en moeten de nodige werken en maatregelen uitgevoerd worden om de verstoorde aanwezige natuurwaarden te herstellen. De aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van de (ongelijkvloerse) wegeninfrastructuur bevat de nodige informatie over de toepassing van deze inrichtingsbepalingen.

De herstelwerken aan het habitatrichtlijngebied Schelde- en Durme-estuarium als gevolg van de tijdelijke verstoring gedurende de aanleg van de tunnel dienen binnen het jaar volgend op de beëindiging van de werken aan de tunnel uitgevoerd te worden. Het herstel dient te gebeuren door de heraanleg van het schor (Weel van Farnese). De aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van de tunnel bevat de nodige informatie over de toepassing van deze inrichtingsbepalingen.

In dit gebied zijn eveneens toegelaten:

- alle werken, handelingen en wijzigingen in functie van ecologische verbindingen, kruisende infrastructuren, het verplaatsen en bundelen van nutsleidingen;

- voor zover in overeenstemming met of aangewezen in de passende beoordeling, alle werken, handelingen, en wijzigingen in functie van het behoud, de vervanging of de ontwikkeling van natuurwaarden in de speciale beschermingszone voor kwetsbare vogelsoorten, andere diersoorten of planten of van het beperken van de milieu-impact;

- voor zover in overeenstemming met of aangewezen in de watertoets, alle werken, handelingen en wijzigingen in functie van de optimalisatie van

de waterhuishouding, het beheersen van de waterproblematiek en het voorkomen van wateroverlast toegelaten voor zover de technieken van de natuurtechnische milieubouw gehanteerd worden.”

Artikel 5.2 betreft specifiek de werfzone van het Sint-Annabos en luidt:

“5.2. Werfzone t.h.v. Sint-Annabos

Alle werken, handelingen en wijzigingen noodzakelijk voor de tijdelijke stockage, behandeling en berging van de species afkomstig van baggerwerken in functie van de aanleg van de tunnel, de inrichting, de exploitatie en de beveiliging van de aan deze werken gerelateerde werfzones zijn toegelaten.”

3.10. De tegen het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding” ingestelde beroepen worden door de Raad van State verworpen. De verzoeker zelf dient tegen het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding” geen beroep in.

3.11. Op 30 juni 2008 beslist de Vlaamse regering om een bijkomende studie te laten uitvoeren door ArupUK/Sum Research, waarbij drie tracés in overweging worden genomen: het Straatsburgdoktracé (ook bekend als het “BAM-tracé”), het Royerssluistunnel-tracé en het alternatieve tracé van stRaten-generaal, waarbij op de rechteroever een noordelijker tracé, in een tunnel, wordt gevolgd doorheen de haven, dat aantakt op de A12 en E19 ter hoogte van Ekeren.

3.12. Uit de voormelde studie blijkt dat geen enkel van de drie alternatieven als volledig bevredigend wordt beschouwd en dat elk alternatief zijn voor- en nadelen heeft. Tevens wordt een vierde alternatief gesuggereerd, het ArupUK/Sum-tracé, dat neerkomt op een optimalisatie van het voorstel van stRaten-generaal in noordelijke richting, in combinatie met een beter management van het gebruik van het wegennet en de invoering van tolheffing.

3.13. Op 28 maart 2009 beslist de Vlaamse regering om de aanbevelingen uit de voormelde studie met betrekking tot het ATM-systeem (Advanced Traffic Management) en de betere ontsluiting van de Liefkenshoek tunnel te volgen. Tevens wordt aan de afdeling Wegen en Verkeer

de opdracht gegeven om maatregelen te nemen ter ontlasting van de Kennedytunnel en de Tijsmanstunnel. Bovendien wordt vastgesteld dat tolheffing in de Kennedytunnel niet wenselijk wordt geacht en dat de nieuwe Scheldekrusing nood heeft aan 2 x 3 volwaardige rijstroken. Geconcludeerd wordt dat de nv BAM een bouwvergunningsaanvraag zal indienen voor de realisatie van het voorbereide tracé.

3.14. Op 3 april 2009 beslist het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen om een bijkomend onderzoek te laten verrichten naar het door ArupUK/Sum Research nieuw voorgestelde alternatief.

3.15. De Vlaamse regering vraagt daaropvolgend aan de nv BAM om een haalbaarheidsstudie te maken voor een tunnelvariant op de Lange Wapper.

3.16. Op basis van de voormelde studie beslist de Vlaamse regering op 29 september 2010 om de sluiting van de ringweg te realiseren onder de vorm van een tunnel in plaats van een viaduct. Hierdoor worden een aantal wijzigingen aan het voorkeurstracé en de configuratie van het Oosterweelknooppunt noodzakelijk, die niet langer mogelijk waren binnen de contouren van het goedgekeurde gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Deze wijzigingen worden beschouwd als aanzienlijke wijzigingen waarvoor de vaststelling van een nieuw gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en de opmaak van een nieuw plan-MER noodzakelijk is.

3.17. Op 8 november 2011 verklaart de dienst Mer het kennisgevingsdossier volledig en wordt overgegaan tot de bekendmaking en terinzagelegging ervan. Naar aanleiding van het openbaar onderzoek worden 129 reacties geregistreerd.

3.18. Nadat meerdere overleg- en inspraakmomenten hebben plaatsgevonden, stelt de dienst Mer op 27 april 2012 kwalitatieve richtlijnen voor de opmaak van het plan-MER op.

3.19. Er wordt beslist om de volgende acht alternatieven te onderzoeken:

1. Het Nulalternatief.
2. Het Basisalternatief Oosterweel.
3. Het Meccanotracé;
4. Oosterweel-noord: El 7/E34 Linkeroever – Al 2 Ekeren. Dit alternatief overlapt met zowel Oosterweel als Meccano; de nieuwe Scheldekruising vindt op dezelfde plaats als bij basisalternatief Oosterweel plaats.
5. Extra Scheldekruising ter hoogte van de Kennedytunnel:
 - a. Variant met de brug: lokale verbinding Singel – Blancefloerlaan;
 - b. Variant met de tunnel: autowegverbinding El 7/E34 – R1 (2de Kennedytunnel).
6. Centrale tunnel onder Antwerpen: E34/N49a Linkeroever – E313/E34 Deurne; de nieuwe Scheldekruising vindt op grote diepte ter hoogte van de Waaslandtunnel plaats.
7. Sluiting noordelijke grote ring: E17 Haasdonk R2/E34 Kallo; geen nieuwe Scheldekruising maar bijkomende autoweginfrastructuur om het gebruik van de (onderbenutte) Liefkenshoekstunnel te stimuleren.
8. Zuidelijke grote ring: R2/E34 Kallo — El 7 Haasdonk — E313/E34 Ranst; de nieuwe Scheldekruising vindt ter hoogte van Kruibeke en Hemiksem plaats.

Gelet op de vele tracéalternatieven, uitvoeringsvarianten en ontwikkelingsscenario's, wordt eveneens besloten om een trechterfase te doorlopen, waarin een eerste selectie van redelijke alternatieven en combinaties wordt doorgevoerd. Dit leidt tot een tussentijds rapport dat aan de adviesinstanties wordt voorgelegd, een bijkomende richtlijnenvergadering op 15 juni 2012 en de eerste aanvullende bijzondere richtlijnen van 26 juli 2012.

Na de trechterfase bleven nog de volgende alternatieven over:

0. Het Nulalternatief.
1. Het basisalternatief Oosterweel.

2. Meccano.
3. Oosterweel-noord.
4. Tunnel ter hoogte van de Kennedytunnel.
5. Centrale tunnel (zowel variant met volledige aansluiting op R1 als variant met enkel aansluiting op E313).

3.20. In de daaropvolgende fase worden de redelijke alternatieven en combinaties verkeerskundig doorgerekend en de toepasbaarheid van de exploitatievarianten geëvalueerd. Dit gebeurt nadat het verkeersmodel van het Verkeerscentrum Vlaanderen werd gevalideerd. Deze fase leidt tot een tweede tussentijdse rapportage, een bijkomende richtlijnenvergadering en een tweede aanvulling van de bijzondere richtlijnen op 30 mei 2013.

3.21. Ingevolge voortschrijdend inzicht worden de scope en methodiek van een aantal MER-disciplines aangepast ten opzichte van hetgeen in de kennisgeving van de basis-MER-richtlijnen is verwoord en worden deze aanpassingen verankerd in een derde aanvulling van de bijzondere richtlijnen op 30 augustus 2013. De combinaties die in de tweede aanvulling van de bijzondere richtlijnen werden aangeduid om te worden doorgerekend, worden in de derde aanvulling gepreciseerd en aangevuld.

3.22. In een vierde aanvulling van de bijzondere richtlijnen, 28 oktober 2013 gedateerd, wordt overgegaan tot de actualisatie van de oorspronkelijke richtlijnen inzake de methodologie van een aantal MER-disciplines. Tevens vindt een coördinatie van alle voorgaande richtlijnen plaats.

3.23. Op 8 november 2013 wordt de ontwerptekst van het plan-MER aan de adviserende instanties bezorgd. Deze instanties hebben hun opmerkingen overgemaakt. Op 12 december 2013 wordt het ontwerp-rapport met de adviesinstanties besproken. Naar aanleiding van deze vergadering wordt het ontwerp van plan-MER aangepast en na overleg met de dienst Mer op 6 februari 2014 bij deze dienst ingeleverd.

3.24. Op 10 februari 2014 keurt de dienst Mer het plan-MER goed.

Wat het Meccanotracé betreft, stelt dit plan-MER onder meer:

“Meccano: Het baggervolume van de Scheldetunnel is vergelijkbaar met Oosterweel (de Schelde is iets breder, maar daar staat tegenover dat de kruising rechter is, waardoor de te overbruggen afstand (ca. 700m) vergelijkbaar is). Ook voor deze tunnel is het Sint-Annabos (op 2 à 2,5 km van de baggerzone) logischerwijs de enige redelijke laguneringszone” (plan-MER, p. 67).

“Het Meccanotracé scoort over het algemeen goed. Het belangrijke voordeel van dit alternatief betreft het feit dat impact op de waardevolle natuurgebieden van Linkeroever en het Noordkasteel vermeden wordt. Dit geldt zowel voor de aspecten inname van habitat, versnippering, verstoring en in mindere mate verdroging. De mogelijke verstoring van de Scheldebiota is zoals gezegd vergelijkbaar met die van de twee voorgaande alternatieven. Andere aandachtszones vormen de Oude Landen en het Fort van Zwijndrecht. Evenals bij de tracéalternatieven Oosterweel en Oosterweel-Noord is de herinrichting van het Sint-Annabos een positief effect. Echter bij dit alternatief is dit effect minder groot vermits geen buitendijks gebied kan aangelegd worden. Omdat de Charles De Costerlaan behouden blijft en geen ecoverbinding kan aangelegd worden tussen Het Vliet-Middenvijver, vindt geen ontsnippering plaats tussen het natuurcomplex Sint-Annabos-Het Vliet-Blokkersdijk-Het Rot en Middenvijver” (plan-MER, p. 86).

3.25. Nadat het plan-MER, het ruimtelijk veiligheidsrapport en de passende beoordeling werden goedgekeurd, neemt de Vlaamse regering op 14 februari 2014 een principiële beslissing aangaande de tracékeuze, de bijhorende uitvoeringsvariant en de exploitatievariant van de derde Scheldekruising.

3.26. Op 26 maart 2014 brengt de strategische adviesraad ruimtelijke ordening (SARO) advies uit over het voorgenomen gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Oosterweelverbinding-wijziging” (hierna: het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding-wijziging”).

3.27. Op 4 april 2014 wordt het ontwerp van het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding-wijziging” door de Vlaamse regering voorlopig vastgesteld, waarna een openbaar onderzoek over dit ontwerp wordt gehouden.

3.28. Op 30 januari 2015 keurt de Vlaamse regering het ontwerpbesluit tot definitieve vaststelling van het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding-wijziging” principieel goed.

3.29. Op 27 februari 2015 verlengt de Vlaamse regering de termijn voor definitieve vaststelling van het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding-wijziging” met 60 dagen.

Dit is de tweede bestreden beslissing.

3.30. Na advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State over het ontwerpbesluit stelt de Vlaamse regering op 20 maart 2015 het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding – Wijziging” definitief vast.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

3.31. Verzoekers perceel is buiten het beheersingsgebied van het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding – Wijziging” gelegen, maar het Sint-Annabos op de linker Scheldeoever krijgt ingevolge dit gewestelijk RUP, bovenop de reeds door het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding” vastgestelde bestemmingen “groengebied” (artikel 4) en “werfzone” (artikel 5) (zie randnummer 3.9), de overdrukbestemming “Zone voor landschappelijke en functionele inpassing van wegeninfrastructuur” (artikel 0).

Artikel 0.4 van deze laatste bepaling heeft specifiek betrekking op werfzones en luidt:

“Artikel 0.4. Specifieke bepalingen aangaande werfzones
Werfzones worden dusdanig ingericht dat hun impact op erfgoedwaarden zoveel mogelijk beperkt wordt. Indien technisch mogelijk mogen geen werfzones ingericht worden binnen ankerplaatsen, relictzones,

beschermde landschappen en in de directe omgeving van beschermd bouwkundig erfgoed.

Werfzones gelegen in natuurgebied, parkgebied of bosgebied en werfzones die gelegen zijn binnen een speciale beschermingszone, VEN, of beschermd landschap moeten na beëindiging van het gebruik en ten laatste bij de definitieve oplevering van de Oosterweelverbinding heraangelegd worden conform de stedenbouwkundige voorschriften voor de betreffende grondkleur en op een wijze die gericht is [...] op het creëren, herstellen, ontwikkelen of handhaven van de levensvoorwaarden voor de inheemse flora, fauna en hun levensgemeenschappen in hun onderlinge samenhang. In de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning voor de Oosterweelverbinding moet gegarandeerd worden dat de heraanleg van deze zones gebeurt onmiddellijk na de beëindiging van het gebruik als werfzone en ten laatste bij de definitieve oplevering van de Oosterweelverbinding.

Na de realisatie van de Oosterweelverbinding moeten de nodige werken en maatregelen uitgevoerd worden om eventuele verstoorde aanwezige natuurwaarden te herstellen. In de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning voor de Oosterweelverbinding moet gegarandeerd worden dat de herstelmaatregelen gebeuren onmiddellijk na de beëindiging van het gebruik als werfzone en ten laatste bij de definitieve oplevering van de Oosterweelverbinding.

Na het gebruik ervan als werfzone moet bij de herinrichting van Sint-Annabos 18 ha buitendijks gebied ontwikkeld worden bestaande uit 12 ha slik en schor en 6 ha ooibos.”

Artikel 0.10 heeft betrekking op ruimtelijk kwetsbaar gebied en bepaalt:

“Inrichting ruimtelijk kwetsbaar gebied

De inrichting van ruimtelijk kwetsbaar gebied (natuurgebied, parkgebied, bosgebied, speciale beschermingszones, VEN, ankerplaatsen, relictzones en beschermde landschappen en in de directe omgeving van beschermd bouwkundig erfgoed) dient te gebeuren op een wijze die gericht is op het op het creëren, herstellen, ontwikkelen of handhaven van de levensvoorwaarden voor de inheemse flora, fauna en hun levensgemeenschappen in hun onderlinge samenhang.”

Specifiek met betrekking tot het Sint-Annabos omvat het artikel 0.4 van de stedenbouwkundige voorschriften nog de volgende bepalingen:

“Artikel 0.3.2. Geluids-, lucht- en visuele buffering en afscherming van de Oosterweelverbinding

De realisatie van de grondbestemming dient ten aanzien van het omliggend woongebied afdoende afscherming van de wegeninfrastructuur te realiseren. Significante negatieve effecten met betrekking tot de luchtkwaliteit en geluid moeten daarbij vermeden worden.

Ten opzichte van volgende gebieden moet geluids- en visuele buffering worden gerealiseerd bij de aanleg van de Oosterweelverbinding:
- [...] Sint-Annabos [...].

“Artikel 0.13.

Ontsnipperende maatregelen en natuurbehoud

Ten minste gelijktijdig aan de realisatie van de Oosterweelverbinding of ten laatste tijdens het eerste plantseizoen volgend hierop moeten onderstaande ontsnipperende maatregelen en faunapassages gerealiseerd worden:

[...]

Sint-Annabos door opbraak Charles De Costerlaan; dit houdt afschaffing van de verkeersfunctie voor gemotoriseerd verkeer met uitzondering van dienst- en onderhoudsverkeer en nooddiensten in en opbraak van de verharding sanering en natuurtechnische heraanleg Palingbeek
[...].

“Artikel 0.14. Bereikbaarheid en verbindingen en oversteekmogelijkheden voor fietsers en voetgangers

[...]

Bij de realisatie van de Oosterweelverbinding moeten comfortabele en veilige verbindingen en oversteekmogelijkheden voor fietsers en voetgangers voorzien worden. Ter hoogte van volgende zones moeten verbindingen en oversteekmogelijkheden voor fietsers en voetgangers worden gerealiseerd:

- Sint-Annabos/Blokkersdijk

[...].

IV. Belang

Standpunt van de partijen

4.1. De verwerende partij betwist in haar memorie van antwoord het belang van de verzoeker bij het beroep. Zij wijst erop dat de verzoeker in zijn verzoekschrift geen enkel belang vooropstelt, maar enkel aangeeft waar hij woont. De verwerende partij doet opmerken dat verzoekers woning in de nabijheid van het Sint-Annabos is gelegen, maar dat het bestreden gewestelijk RUP met betrekking tot dit bos, en in vergelijking met het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding” van 2006, enkel in een overdruk voorziet met maatregelen die de doorvertaling zijn van een aantal milderende maatregelen uit het plan-MER. Meer bepaald betreft het eisen inzake visuele buffering,

geluidsafscherming en landschappelijke inpassing. Volgens de verwerende partij komt de nieuwe overdruk verzoekers leefomgeving dan ook enkel ten goede.

4.2. De verzoeker stelt in zijn memorie van wederantwoord dat de verwerende partij niet betwist dat zijn woning aan het Sint-Annabos en tegen het plangebied gelegen is en meent op grond daarvan het vereiste belang bij zijn beroep te hebben. Hij wijst er op dat zijn belang eerder bij een beroep tegen een vergunning voor de exploitatie van de werfzone van het Sint-Annabos door de Raad van State werd aanvaard, dat de website van Natuurpunt de ernstige achteruitgang van het Sint-Annabos aangeeft, en dat ook het plan-MER erkent dat het Oosterweeltracé negatief is voor het Sint-Annabos. De verzoeker meent dat de omstandigheid dat hij in de onmiddellijke omgeving van de werfzone woont, volstaat om zijn belang bij het beroep aan te nemen, aangezien de verwerende partij niet aantoont dat hij geen enkele hinder van de werfzone zal ondervinden en dat “het natuurgebied van 96 ha ongeschonden zal blijven”. Het opnemen van milderende maatregelen in het bestreden plan ontnemt hem niet het belang bij zijn beroep.

De verzoeker wijst er voorts op dat de stad Antwerpen, de gemeente Zwijndrecht en de omliggende gebieden deel uitmaken van het primair studiegebied van het plan-MER voor de discipline mobiliteit en van het studiegebied voor de disciplines geluid, lucht en mens-gezondheid, en dat dit “gebieden [zijn] waarbinnen het plan aanzienlijke effecten kan veroorzaken voor mens of milieu”. In het bijzonder wijst de verzoeker op de impact op de schaarse natuurgebieden en de omgevingskwaliteit van de verschillende woongebieden, meer bepaald wat het Sint-Annabos betreft, waar hij woont.

De verzoeker wijst er ten slotte nog op dat de verwerende partij na een gebeurlijke vernietiging moet “overgaan tot een nieuwe en hernieuwde beslissing over de voorliggende planalternatieven en [dat] dus evenzeer besloten [kan] worden tot een ander plan (dan het huidige)”. Hij betoogt in dit verband dat het “Meccano-alternatief aanzienlijk beter [scoort] dan de Oosterweel-verbinding

voor de disciplines lucht, geluid, mens-gezondheid en fauna en flora” en dat het bestreden gewestelijk RUP geen gehele overkapping waarborgt.

4.3. De tussenkomende partij betwist in haar memorie eveneens verzoekers belang bij het beroep. Net als de verwerende partij wijst zij erop dat het bestreden gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding – wijziging” enkel in een overdruk artikel 0 “Zone voor landschappelijke en functionele inpassing van wegeninfrastructuur” voor het Sint-Annabos voorziet, en dat die overdruk enkel de doorvertaling van een aantal milderende maatregelen van het plan-MER inhoudt, en eisen stelt inzake visuele buffering, geluidsafscherming en landschappelijke inpassing. Volgens de tussenkomende partij komen deze voorschriften de omgeving alleen maar ten goede. Een gebeurlijke vernietiging van het bestreden plan zou er enkel toe leiden dat de vereisten inzake visuele buffering, geluidsafscherming en landschappelijke inpassing verdwijnen, terwijl de overdruk “Werfzone” van het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding” van 2006 blijft bestaan.

Een en ander klemmt volgens de tussenkomende partij nog meer nu het Meccanotracé, dat volgens de verzoeker beter “scoort” dan het Oosterweeltracé, het Sint-Annabos evenzeer als werfzone gebruikt en doet verdwijnen, en het positief effect van de herinrichting van het Sint-Annabos bij het Meccanotracé volgens het plan-MER zelfs minder groot is, aangezien er geen buitendijks gebied kan aangelegd worden.

4.4. De verzoeker doet in zijn laatste memorie nog gelden dat “[w]elk ‘tracé’ de overheid nu ook weerhoudt – namelijk ‘Centrale tunnel’, ‘Oosterweel’ of ‘Meccano’ –, elk tracé *mutatis mutandis* aan [hem] ook hinder wegens de werfzones [bezorgt]”.

Beoordeling

5.1. De enkele omstandigheid dat de verzoeker eigenaar en bewoner is van een woning die naast het beheersingsgebied van het bestreden gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding – uitbreiding” is gelegen, toont niet het rechtens vereiste belang bij zijn beroep aan. Het staat aan de verzoeker om de Raad van State van zijn belang te overtuigen, zeker nu de verwerende en de tussenkommende partij dit uitdrukkelijk betwisten. De verzoeker slaagt daar evenwel niet in, zoals hierna zal blijken.

5.2. Met de tussenkommende en de verwerende partij moet vooreerst worden vastgesteld dat het Sint-Annabos niet door het bestreden gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding – wijziging” tot een werfzone wordt bestemd. Het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding” van 2006 heeft die bestemming voor het Sint-Annabos vastgesteld. In het bijzonder artikel 5.2 van dit laatste plan laat het gebruik van het Sint-Annabos toe voor “[a]lle werken, handelingen en wijzigingen noodzakelijk voor de tijdelijke stockage, behandeling en berging van de species afkomstig van baggerwerken in functie van de aanleg van de tunnel, de inrichting, de exploitatie en de beveiliging van de aan deze werken gerelateerde werfzones [...]” (zie randnummer 3.9.1). De verzoeker heeft deze bepalingen niet bestreden, hij heeft geen beroep tegen het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding” van 2006 ingesteld. De verzoeker kan thans zijn belang bij het bestrijden van het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding – wijziging” dan ook bezwaarlijk steunen op de nefaste gevolgen van de bestemming werfzone van het Sint-Annabos. Verzoekers betoog dat “[d]e (gedeeltelijke) afbraak van het Sint-Annabos en de hinder van de werfzones [...] hoe dan ook [volstaat] om [zijn] belang te staven [...]”, kan geen bijval vinden.

De aanvaarding door de Raad van State van verzoekers belang bij een door hem ingesteld beroep tegen een vergunning voor de exploitatie van de werfzone van het Sint-Annabos, heeft precies betrekking op de door het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding” aan het Sint-Annabos toegekende

bestemming van het Sint-Annabos als werfzone. Het vermag niet zijn belang bij huidig beroep te staven.

5.3. Anders dan in de bestemming van het Sint-Annabos als werfzone bij het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding”, voorziet het bestreden gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding – wijziging” in zijn artikel 0 “Zone voor landschappelijke en functionele inpassing van wegeninfrastructuur” precies in maatregelen die de schadelijke gevolgen van het gebruik van het Sint-Annabos als werfzone moeten milderen (zie randnummer 3.36). Die maatregelen betreffen de doorvertaling van de in het plan-MER voorziene milderende maatregelen, en de verzoeker bekritiseert ze niet.

5.4. Waar de verzoeker het belang bij een vernietiging verbindt aan een kans op een nieuwe bestemming voor het Sint-Annabos, dient vooreerst te worden vastgesteld dat dit niet spoort met de houding die hij aannam met betrekking tot het gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding – wijziging” van 2006. Bovendien moet met de tussenkomende partij worden vastgesteld dat de keuze – na een gebeurlijke vernietiging – voor het Meccanotracé, tracé dat volgens de verzoeker beter “scoort” dan het Oosterweeltracé, evenzeer het gebruik van het Sint-Annabos als werfzone inhoudt, met dien verstande dat het positief effect van de herinrichting van dit bos volgens het plan-MER in dat geval minder groot is, vermits geen buitendijks gebied kan aangelegd worden. Overigens doet de verzoeker in zijn laatste memorie gelden dat “[w]elk ‘tracé’ de overheid nu ook weerhoudt – namelijk ‘Centrale tunnel’, ‘Oosterweel’ of ‘Meccano’ –, elk tracé *mutatis mutandis* aan [hem] ook hinder wegens de werfzones [bezorgt]”.

5.5. De verzoeker doet ten slotte niet van een afdoende belang blijken door het algemeen betoog in zijn memorie van wederantwoord dat de stad Antwerpen, de gemeente Zwijndrecht en de omliggende gebieden deel uitmaken van het primair studiegebied van het plan-MER voor de discipline mobiliteit en van het studiegebied voor de disciplines geluid, lucht en mens-gezondheid, dat dit “gebieden [zijn] waarbinnen het plan aanzienlijke effecten kan veroorzaken voor

mens of milieu”, en dat het bestreden gewestelijk RUP geen gehele overkapping waarborgt.

Waar de verzoeker in dit verband in het bijzonder wijst op de impact op de schaarse natuurgebieden en de omgevingskwaliteit van de verschillende woongebieden, in het bijzonder wat het Sint-Annabos betreft, weze herhaald dat de “Zone voor landschappelijke en functionele inpassing van wegeninfrastructuur” van het bestreden gewestelijk RUP “Oosterweelverbinding – wijziging” precies de schadelijke gevolgen van de bestemming van het Sint-Annabos als werfzone beoogt te verminderen.

5.6. Het besluit is dat de verzoeker het rechtens vereiste belang bij zijn beroep niet aantoont. De besproken excepties van de verwerende en de tussenkomende partij zijn gegrond.

5.7. Het beroep is onontvankelijk.

V. Anonimisering

6. De verzoeker vraagt om het arrest bij publicatie ervan te anonimiseren.

Die vraag wordt ingewilligd.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 200 euro en op een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro die verschuldigd is aan de verwerende partij.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 150 euro.

3. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad van State wordt de identiteit van de verzoekende partij niet bekendgemaakt.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zeven november 2017, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Johan Lust,	kamervoorzitter,
Jan Clement,	staatsraad,
Stephan De Taeye,	staatsraad,
bijgestaan door	
Frank Bontinck,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Frank Bontinck

Johan Lust